

21-1-2020

Stichting Molenaarspensioenfonds
ERB-beleid 2020

Documentbeheer

Wijzigingshistorie

Versie	Datum	Naam/auteur	Wijziging
1.1	02-10-2019	S&V	Concept ter bespreking in IRMcie
2.0	02-12-2019	S&V	Concept ter bespreking in IRMcie van 11/12/19
2.1	11-12-2019	IRM-cie	Uitwerking concept ter goedkeuring in bestuur
2.2	13-01-2020	IRMcie	Versie ter goedkeuring in bestuur
2.3	21-01-2020	Bestuur	Definitieve versie

Distributie na goedkeuring

Naam

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Governance ERB	4
1.3	Beheer en vaststelling van het beleid	5
1.4	Leeswijzer	5
2.	Triggers en procesgang ERB	6
2.1	Opstellen van de ERB	6
2.2	Triggers	6
2.3	Het ERB-proces	7
2.4	Uitgangspunten bij het ERB-proces	7
2.5	Gebruik van de ERB bij strategische besluitvorming	8
2.6	Rapportages	8
3.	Inhoudsopgave ERB	9
4.	Vaststelling	9
	Bijlage 1. Wettelijk kader ERB	10
	Bijlage 2. Roadmap opzet (volledige) ERB-rapportage	11
	Bijlage 3. Evenwichtige belangenafweging	13

1. Inleiding

1.1 Doel

Dit document beschrijft de wijze waarop de ERB tot stand komt en aan welke eisen voldaan dient te worden. Het wettelijk kader voor de ERB is artikel 18b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds (zie [bijlage 1](#)). De belangrijkste onderliggende bepaling is artikel 28 Richtlijn IORP II en de voor de ERB relevante overwegingen 57 en 77. Het factsheet en de Q&A ¹ over de ERB, die DNB beide op 27 februari 2019 op Open Boek Toezicht heeft gepubliceerd, zijn gebruikt als achtergrondinformatie.

Doel van de Eigen Risicobeoordeling (ERB) is het creëren van inzicht in de samenhang tussen:

- de strategie van het fonds,
- de materiële risico's die het fonds kunnen bedreigen en
- de mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie van het fonds en de rechten van pensioengerechtigden en van (gewezen) deelnemers.

De ERB wordt eens in de 3 jaar uitgevoerd en opgesteld (voor het eerst in elk geval uiterlijk eind 2021). Naast deze 3-jaarlijkse cyclus kunnen zogeheten 'triggers' aanleiding geven tot het tussentijds uitvoeren van een ERB. Triggers zijn gebeurtenissen die een significante wijziging van het risicoprofiel tot gevolg hebben. Deze worden door het bestuur vastgesteld (zie verder par. 2.2).

Om een goede inschatting te maken van de effecten op de financiële positie, kan het gebruik van scenario-analyses nodig zijn. Afhankelijk van het type scenario en de daarmee gepaard gaande cijfermatige analyse kan daardoor samenhang tussen ERB en ALM ontstaan. Het is raadzaam deze zo mogelijk kort na elkaar uit te voeren. Bij de inrichting van het ERB-proces wordt met deze afhankelijkheid rekening gehouden (zie verder par. 2.3).

Het bestuur dient in de ERB ook een beoordeling van de doelmatigheid van het risicobeheer van het fonds te geven. Bij het bepalen van dit oordeel gebruikt het bestuur de ervaringen uit de reguliere risicomanagementcyclus en de rapportages van de sleutelfunctiehouder (SFH) risicomanagement.

Het bestuur gebruikt de uitkomsten van de ERB vanaf het moment dat deze beschikbaar zijn bij de (strategische) besluitvorming. De governance, de kaders en het proces van de ERB zijn nader uitgewerkt in dit beleidsdocument.

1.2 Governance ERB

De uitvoering van het ERB-beleid past binnen de governance van het fonds. De inrichting van de (risico)governance van het fonds is opgenomen in de abtn (hoofdstuk 2). Onderstaand wordt ingezoomd op de rollen en verantwoordelijkheden ten aanzien van de ERB.

In het 'Lines of Defence' model is de eerste lijn verantwoordelijk voor het leveren van alle input, het uitvoeren van de ERB en de verantwoording over de resultaten ervan. De tweede lijn (risicomanagement) faciliteert het ERB-proces en stelt de ERB-rapportage op. De derde lijn (interne audit) kan eventueel een evaluatie uitvoeren van het ERB-proces (niet noodzakelijk voor het opstellen van een ERB of deel-ERB).

¹ <https://www.toezicht.dnb.nl/3/50-237566.jsp>

De verschillende partijen die een rol hebben bij de ERB zijn de volgende; hierbij wordt tevens aangegeven wat hun belangrijkste taken zijn:

- Bestuur: signaleren van mogelijke triggers voor het uitvoeren van een (extra) ERB, besluit over timing (extra) ERB en vaststellen van de ERB, toepassen van de ERB bij de strategische besluitvorming.
- Commissies: deze kunnen in de uitwerking van de ERB geraadpleegd worden of gevraagd worden tussenresultaten (mede) te beoordelen.
- Risicomanagementfunctie: schrijven van de ERB; faciliteren en documenteren van de risicoanalyses; doorlopend bijhouden bij welke besluiten de ERB is gebruikt (pas nadat de eerste ERB is opgesteld); doorlopend toezien op de werking van het risicomanagementproces, o.a. de effectiviteit van beheersmaatregelen.
- ALM-consultant: adviseren over en doorrekenen van specifieke scenario's ten behoeve van de ERB (indien noodzakelijk).
- (Adviserend) actuaris: uitkomsten toetsen aan of opnieuw uitvoeren van de haalbaarheidstoets c.q. herstelplan.

De uitbestedingspartijen en/of adviseurs leveren informatie en analyses ten behoeve van de ERB en voeren berekeningen uit voor de scenarioanalyses en stresstesten.

1.3 Beheer en vaststelling van het beleid

Het ERB-beleid wordt beheerd door de IRM-commissie, onder verantwoordelijkheid van de sleutelfunctiehouder (SFH) risicomanagement. Het bestuur van het fonds bespreekt de concept ERB en stelt de ERB vast. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de naleving van het beleid. Namens het bestuur ziet de IRM-commissie hierop toe.

Het fonds evalueert ten minste driejaarlijks de opzet van het ERB-beleid, tegelijk met het opstellen van de reguliere, driejaarlijkse ERB, en past het beleid indien gewenst aan. Voorstellen tot tussentijdse materiële wijzigingen worden vooraf ter goedkeuring aan het bestuur voorgelegd.

Na goedkeuring door het bestuur dient de ERB binnen twee weken te worden toegestuurd aan DNB, conform het wettelijk daartoe bepaalde.

1.4 Leeswijzer

Het ERB-beleidsdocument bestaat uit de volgende onderdelen:

- Hoofdstuk 2: triggers en procesgang (wanneer is ERB nodig, wanneer en op welke wijze komt de ERB tot stand).
- Hoofdstuk 3: governance (wie doet wat, hoe is ERB geïntegreerd in besluitvorming).
- Hoofdstuk 4: samenhang met bestaande instrumenten (zoals de strategische beleidscyclus, de ALM-cyclus en de risicomanagementcyclus) en de planning daarvan.
- Hoofdstuk 5: (concept) inhoudsopgave van de ERB-rapportage zelf.

In de bijlagen zijn de eisen uit het wettelijk kader voor de ERB (art. 18b Besluit FTK) opgenomen (1) alsmede de roadmap (2) en de huidige invulling van evenwichtige belangenafweging (3).

2. Triggers en procesgang ERB

2.1 Opstellen van de ERB

Het fonds zal conform de wettelijke eisen eens in de drie jaar een ERB opstellen, respectievelijk actualiseren. Daarnaast bestaat de verplichting om zo spoedig mogelijk een tussentijdse (of actualisatie van de) ERB uit te voeren in de volgende twee situaties:

- in geval van een 'significante wijziging in het risicoprofiel' (externe oorzaak);
- indien er sprake is van een strategisch besluit met een materiële impact op het risicoprofiel, bijvoorbeeld het besluit tot sluiting van het fonds of omzetting van de regeling (DB/DC).

In deze gevallen is er sprake van een zogeheten 'trigger'. Hieronder wordt toegelicht welke triggers het bestuur bepaald heeft.

2.2 Triggers

Belangrijke bron voor de triggers is het financieel crisisplan. Daarin staan concrete situaties beschreven die voldoen aan het criterium 'crisis'. Het ontstaan van een crisis of het bereiken van de in het financieel crisisplan opgenomen bandbreedtes/grenzen die op een aanstaande crisis kunnen duiden, zijn te zien als triggers in het kader van het ERB-beleid. Het fonds onderkent de volgende crisissituaties (en maatregelen) als trigger in het kader van de ERB. De nummers verwijzen naar het financieel crisisplan 2019.

	Situatie	Maatregelen
c.	Kritische dekkingsgraad ² < beleidsdekkingsgraad < 100% + VEV ³	Herstelplan opstellen
d.	Beleidsdekkingsgraad < kritische dekkingsgraad	Herstelplan; mogelijk korten pensioen (langetermijnkorting)
e.	Beleidsdekkingsgraad gedurende 5 jaar opeenvolgend lager dan MVEV en feitelijke dekkingsgraad onder MVEV ³	Binnen 6 maanden maatregelen en hoogstwaarschijnlijk korten (kt korting)

Daarnaast onderkent het bestuur de volgende risico's die naar het oordeel van het bestuur kunnen leiden tot situaties die als financiële crisissituatie en daardoor als trigger in het kader van de ERB kunnen worden aangemerkt.

	Situatie	Maatregelen
1.	Gedurende 5 jaar geen toeslag kunnen verlenen	Overleg met cao-partijen; mogelijk versobering van de regeling, premieverhoging.
2.	Beurscrisis	In geval c of d zich voordoen
3.	Wegvallen een of meer grote werkgever(s)	Naar bevind van zaken

In situaties dat een (of meerdere) trigger(s) zich manifesteert (manifesteren), zal het bestuur beoordelen of er sprake is van het herzien van de ERB. Zo kunnen twee triggers

² Kritische dekkingsgraad: de dekkingsgraad waarbij het VEV naar verwachting niet meer binnen 10 jaar kan worden bereikt, zonder inzet van maatregelen (zoals premieverhoging, korting van pensioenaanspraken of -rechten dan wel toeslagverlening). Bij tenuitvoerlegging nog te toetsen aan nieuwe criteria van eind 2019 (Koolmees brief).

³ (Minimaal) Vereist eigen vermogen

die zich min of meer gelijktijdig voordoen maar ieder onder een vooraf gestelde grens blijven, toch aanleiding geven om de ERB te actualiseren.

Zodra het besluit genomen is dat sprake is van een trigger in het kader van het ERB-beleid, zal de ERB opgesteld/herzien worden, in elk geval op de onderdelen die geraakt worden door de trigger (deel ERB), e.e.a. in lijn met de guidance van DNB ⁴.

2.3 Het ERB-proces

De ERB bestaat uit verschillende onderdelen en het is niet noodzakelijk dat deze in één keer volledig opgesteld wordt; er kan *gefaseerd* toegewerkt worden naar een volledige ERB, mede afhankelijk van de triggers die tussentijds optreden en aanleiding kunnen geven tot het opstellen van 'deel-ERB's'.

De ERB-rapportage is geen volledig nieuwe rapportage. Het beschrijvende deel van de rapportage kan in belangrijke mate gebaseerd worden op (delen van) reeds bestaande documenten (bijv. IRM-beleid, abtn). Voor wat betreft de financiële positie en reeds doorgerekende implicaties van scenario's, is de ALM-studie een belangrijke bron.

In de zogeheten roadmap zijn de verschillende onderdelen met de beschikbaarheid en herkomst weergegeven op basis van de actuele stand van zaken (december 2019), zie bijlage 2.

2.4 Uitgangspunten bij het ERB-proces

De financiële opzet is gericht op een optimale balans tussen premie (betaalbaarheid, stabiliteit), ambitie (pensioenresultaat) en risico (risicobereidheid stakeholders). De samenhang tussen de financiële opzet en de risicobereidheid komt met name tot uiting in de gehanteerde tolerantiegrenzen voor het verwacht pensioenresultaat, de zekerheid van de nominale en reële uitkering, de hoogte van de premie en het vereist eigen vermogen. De financiële opzet is beschreven in de abtn en nader uitgewerkt in haalbaarheidstoets en het herstelplan.

Financiële opzet

- Wijze van waardering van activa en passiva
- Actuariële grondslagen en berekening technische voorziening
- Wijze bepaling (beleids)dekkingsgraad
- Wijze bepaling solvabiliteitstoets: MVEV en VEV
- Wijze bepaling financiële risicohouding: VEV en haalbaarheidstoets

Financiële sturingsmiddelen

- Premiebeleid
- Beleggingsbeleid
- Toeslagbeleid
- Crisisplan
- Kortings- en herstelbeleid

In de haalbaarheidstoets en het herstelplan zijn de actuele verwachtingen opgenomen. Deze kunnen als basis gebruikt voor een scenario-analyse.

Scenario-analyse

Afhankelijk van de aanleiding voor de ERB (trigger) kan besloten worden om een scenario-analyse uit te voeren. Zo kan aan de hand van een projectiemodel de financiële positie van het fonds geprojecteerd worden in de termen van pensioenresultaat en kans

⁴ Guidance DNB <https://www.toezicht.dnb.nl/3/50-237566.jsp>

op korten. Ook kan gekozen worden voor het uitwerken van stress-scenario's op basis van de inschatting die het bestuur maakt van de te verwachten ontwikkelingen.

Niet in alle gevallen zal een kwantitatieve uitwerking benodigd zijn.

In de evaluatie wordt een oordeel gevormd of de toekomstige financiële positie van het fonds, gegeven de risicobereidheid en de risico's die kunnen optreden, toereikend is om de strategische doelstellingen te realiseren. De vervolgacties vertalen zich in concrete beheersmaatregelen en/of mogelijkheden om het risicoprofiel te verlagen. De vervolgacties worden besproken en vastgesteld door het bestuur.

Bij de besluitvorming over de in te zetten maatregelen bewaakt het bestuur de evenwichtige belangenafweging tussen de diverse stakeholders (zie [bijlage 3](#)). De gevolgen die het voorliggende besluit heeft op de belangenafweging en de financiële positie van het fonds kan tot gevolg hebben dat een of meerdere eerdere onderdelen van het proces opnieuw doorlopen moeten worden.

2.5 Gebruik van de ERB bij strategische besluitvorming

Het aantoonbaar maken van het toetsen van strategische besluiten aan de ERB is tweeledig:

1. welke besluiten vallen onder het criterium 'ERB-toets';
2. bij de voorbereiding van het besluit de gevolgen ervan toetsen aan de uitgangspunten van de ERB en dan met name of de impact van het besluit binnen de gestelde grenzen blijft. In de voorlegger bij het te nemen besluit dient de toelichting op dit punt verwoord te worden. Indien van toepassing dient ook inzicht gegeven te worden in de effecten van het besluit die betrekking hebben op een evenwichtige belangenafweging. Het bestuur hanteert daarbij de leidraad zoals gesteld in het financieel crisisplan ([bijlage 3](#)).

Ad 1. Het bestuur hanteert als criterium voor besluiten die aan de ERB-toets worden onderworpen de vraag of ze het aandachtsgebied van een trigger raken. Zie paragraaf 2.2. voor de betreffende aandachtsgebieden/triggers.

Ad 2. Als bij de voorbereiding van een besluit blijkt dat een triggerwaarde bereikt wordt (en/of dat sprake is van een strategisch besluit), dient de (deel-)ERB opgesteld of geactualiseerd te worden.

De sleutelfunctiehouder Risicomanagement ziet toe op toetsing van de relevante besluiten aan de ERB. Het is goed om besluiten die getoetst zijn aan de ERB apart te bewaren, ook als besloten wordt dat er geen sprake is van een trigger. Een overzicht daarvan is goed bruikbaar in de eerstvolgende ERB bij wijze van verantwoording over het gevoerde beleid en de werking van de ERB in de tussenliggende periode.

Deze paragraaf (2.5), inclusief het overzicht van genomen besluiten, dient ook onderdeel uit te maken van de ERB-rapportage zelf (art 18b, lid 2a) en kan ook opgenomen worden in de abtn.

2.6 Rapportages

De ERB heeft een aantal gevolgen voor de bestaande rapportages:

- De triggers dienen in de reguliere monitoring van de risico's opgenomen te worden (voor zover nog niet van toepassing)
- De te nemen acties op grond van de ERB en het bewaken van de voortgang wordt onderdeel van het Jaarplan IRM.
- De opzet en uitkomsten van de scenario-analyse en het eindoordeel van een (deel) ERB worden opgenomen in het jaarverslag (risicoparagraaf, cf. RJ-400 richtlijnen).

3. Inhoudsopgave ERB

Onderstaand is de voorgenomen opzet van de ERB-rapportage opgenomen. Deze zal als leidraad gebruikt worden bij de uitwerking van de eerste volledige ERB. Mocht de volledige ERB-rapportage voorafgegaan worden door één of meerdere deel-ERB's, zal, afhankelijk van de concrete aanleiding voor de deel-ERB, deze opzet proportioneel toegepast worden.

ERB	
Hoofdstukken	
Inleiding en samenvatting	
Beschrijvend deel	
Beschrijving fonds en governance	H.1
Beschrijving strategische beleid	H.2
Beschrijving risicoprofiel (risk appetite, risico-analyse)	H.3
Beschrijving IRM-cyclus (monitoring, rapportage en evaluatie)	H.4
Inhoudelijk deel	
Financiële positie (basisscenario)	H.5
Bepalen aanpak scenario's c.q. scenarioset (mogelijk met ALM)	H.6
Impact-analyse en conclusies (financieringsbehoefte, premiebeleid, kortings- en herstelbeleid, indexatiebeleid)	H.7
Beoordeling risicomanagementproces	H.8
Eindoordeel bestuur (en actieplan)	H.9

4. Vaststelling

Dit document is vastgesteld door het bestuur van Stichting Molenaarspensioenfonds op 20 januari 2020.

R. Hagendijk
 Werkgeversvoorzitter

E.R. Bronswijk- Pais
 Werknemersvoorzitter

Bijlage 1. Wettelijk kader ERB

Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen:

Artikel 18b. Eigenrisicobeoordeling

1. Een fonds voert in het kader van het risicobeheer ten minste driejaarlijks een eigenrisicobeoordeling uit en legt de resultaten hiervan schriftelijk vast. In geval van een significante wijziging in het risicoprofiel van het fonds of door het fonds uitgevoerde pensioenregelingen vindt onverwijld een eigenrisicobeoordeling plaats, met dien verstande dat bij een significante wijziging in het risicoprofiel van een specifieke pensioenregeling de eigenrisicobeoordeling beperkt mag blijven tot die pensioenregeling.
2. De eigenrisicobeoordeling omvat in ieder geval:
 - a. een beschrijving van de wijze waarop de eigenrisicobeoordeling in het managementproces en de besluitvormingsprocessen van het fonds is geïntegreerd;
 - b. een beoordeling van de doelmatigheid van het risicobeheer;
 - c. indien het fonds de risicobeheerfunctie, interne auditfunctie of actuariële functie uitbesteedt aan de bijdragende onderneming, een beschrijving van de wijze waarop belangenconflicten met de bijdragende onderneming worden voorkomen of beheerst;
 - d. een beoordeling van de totale financieringsbehoeften van het fonds met, indien van toepassing, een beschrijving van het herstelplan;
 - e. een beoordeling van de risico's voor de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden met betrekking tot hun pensioenrechten en pensioenaanspraken en de effectiviteit van eventuele corrigerende maatregelen, in voorkomend geval rekening houdend met:
 - i. de mogelijkheden tot toeslagverlening;
 - ii. de mogelijkheden tot vermindering van de pensioenaanspraken en pensioenrechten, waaronder de mate waarin de pensioenaanspraken en pensioenrechten kunnen worden verminderd, onder welke voorwaarden en door wie;
 - f. een kwalitatieve beoordeling van de mechanismen ter bescherming van de pensioenuitkeringen, waaronder in voorkomend geval garanties, convenanten of een andere soort financiële steun van de bijdragende onderneming, verzekering of herverzekering door een onderneming die onder Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II) (PbEU 2009, L 335) valt of dekking door een pensioenbeschermingsregeling ten behoeve van het fonds of deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden;
 - g. een kwalitatieve beoordeling van de operationele risico's; en
 - h. voor zover van toepassing, een beoordeling van nieuwe of opkomende risico's, met inbegrip van risico's die met klimaatverandering, het gebruik van hulpbronnen en het milieu verband houden, sociale risico's en risico's in verband met de waardevermindering van activa als gevolg van veranderde regelgeving
3. Het fonds beschikt voor de toepassing van het tweede lid over methoden om de risico's te detecteren en te beoordelen waaraan het fonds op korte en op lange termijn is of kan worden blootgesteld en die gevolgen kunnen hebben voor de mogelijkheid van het fonds om aan haar verplichtingen te voldoen. De methoden worden beschreven in de eigenrisicobeoordeling.
4. Het fonds neemt de eigenrisicobeoordeling in aanmerking bij het nemen van strategische beslissingen.
5. Het fonds zendt een door het bestuur gewaarmerkt afschrift van de eigenrisicobeoordeling of de wijzigingen in de eigenrisicobeoordeling binnen twee weken na de totstandkoming daarvan aan de toezichthouder.

Bijlage 2. Roadmap opzet (volledige) ERB-rapportage

Roadmap ERB		
Onderdeel document	Activiteit	Planning en opmerkingen
Inleiding en samenvatting	Waarom de ERB opgesteld wordt (regulier of als gevolg van trigger)	Bij opstellen (deel) ERB
Gebruik van de ERB *)	Een opsomming van de momenten waarop het bestuur de ERB heeft gebruikt bij haar (strategische) besluitvorming <i>*) dit onderdeel kan pas worden uitgevoerd vanaf het moment dat de eerste ERB is opgesteld</i>	Het bestuur heeft strategie doorlopend op de bestuursagenda staan. Strategische besluiten en bijbehorende risico-overwegingen dienen goed te worden gedocumenteerd.
Beschrijvend deel	Inventariseren en samenvatten op basis van bestaande documenten	Q4 2019 (IRM beleid, abtn)
Financiële positie	Weergave van de solvabiliteitspositie (VEV, MVEV) en de financiële risicohouding onder verwijzing naar de gehanteerde (waarderings) grondslagen en economische uitgangspunten	2020 (jaarwerk, herstelplan, haalbaarheidstoets)
Beschrijving risicoprofiel	Analyse van strategische risico's (actualiseren)	November 2019
	Analyse van operationele risico's (actualiseren)	Per kwartaal op basis van risk rapportage
	Vaststellen welke scenario's over (strategische) risico's moeten worden doorgerekend in de ALM-studie	Vaststellen nadat strategische risicoanalyse is uitgevoerd; 2020
	Thematische risicoanalyses • ESG risico's (o.a. klimaatrisico) • SIRA (jaarlijks) • IT – en cybersecurity (elke 2 jaar) • Cloudcomputing (per wijziging) • Uitbesteding (elke 2 jaar)	November 2019 November 2019 2020 Meest recente gebruiken Q4 2019 (SRSA)
	Doorrekenen scenario's in ALM-studie	ALM-studie in Q1 en Q2 2020

Roadmap ERB		
Onderdeel document	Activiteit	Planning en opmerkingen
	Weergave netto risico's (kans/impact) Op basis van alle bovenstaande risicoanalyses De beoordeling is mede gebaseerd op de risicohouding en –bereidheid van het fonds	Na afloop van ALM-studie in 2020 – nog te plannen
Beoordeling financierings behoeften	Uit het herstelplan blijkt wat de financieringsbehoefte is en wanneer daar weer aan wordt voldaan (in relatie tot vereist eigen vermogen). Voor een beoordeling van de risico's met betrekking tot het voldoen aan het VEV, kan worden geput uit de ALM-studie	Update Herstelplan 2020
		ALM-studie 2020
Beoordeling van de risico's met betrekking tot indexering en korting, premie	Verwijzing naar conclusie van de haalbaarheidstoets (hierin wordt beoordeeld of op lange termijn het pensioenresultaat naar verwachting voldoet aan de risicohouding) Verwijzing naar de uitkomsten van de ALM-studie waarin de kans op behalen van het beoogde pensioenresultaat en de kans op korten wordt gegeven	Haalbaarheidstoets 2020
		ALM-studie 2020
Beoordeling Risicobeheer cyclus	Toetsen van de werking van het risicomanagement ten aanzien van de operationele doelstellingen	Bij opstellen (deel) ERB op basis van reguliere risk rapportages.
Conclusie	Conclusie opstellen van de risicoanalyses en beoordelingen	Aan het eind van het ERB-proces (Q4 2020)

Bijlage 3. Evenwichtige belangenafweging

Het bestuur streeft naar een evenwichtige afweging van de belangen van de verschillende belanghebbenden:

- De actieve deelnemers
- De gewezen deelnemers
- De pensioengerechtigden
- De werkgevers

Het bestuur is van mening dat:

- Alle belanghebbenden bij moeten dragen aan herstel in een crisissituatie
- De lasten zo veel mogelijk gelijk verdeeld moeten worden over jongere en oudere deelnemers van het fonds
- Indien er sprake is van het korten van pensioenaanspraken en –rechten geen onderscheid gemaakt moet worden naar actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Het bestuur beoordeelt alle mogelijke maatregelen op:

- eigen merites;
- de relatie tot de herstelkracht;
- de relatie tot andere maatregelen.

Het bestuur beoordeelt daarnaast welke belangen prioriteit hebben boven andere belangen. Bij de uitwerking van het plan beschrijft het bestuur welke belangen geraakt worden met het inzetten van een bepaalde maatregel en welke belangen geraakt (kunnen) worden door het totaal aan maatregelen. Daarbij kan het ook voorkomen dat er sprake kan zijn van een ongelijke behandeling. Het bestuur is zich ervan bewust dat voor zover strijdigheid bestaat met de gelijke behandelingswetgeving er sprake dient te zijn van een objectieve rechtvaardiging voor de ongelijke behandeling. Tevens benadrukt het bestuur dat de uiteindelijke besluitvorming bij cao-partijen kan liggen die het bestuur een andere opdracht kan geven.

Op basis van dit geheel kan vervolgens het bestuur zorg dragen voor een evenwichtige belangenafweging voor alle betrokken partijen.

In de onderstaande tabellen is schematisch weergegeven welke maatregel effect heeft op welke groep belanghebbenden:

Impactanalyse				
Maatregel	Actieven	Slapers	Pensioen gerechtigden	Werkgever
Aanpassen toeslagverlening	X	X	X	
Aanpassen beleggingsbeleid	X	X	X	
Premieverhoging	X			X
Versoberen regeling	X			
Korten aanspraken	X	X	X	

Het bestuur heeft in zijn overwegingen ter beoordeling van de evenwichtigheid tussen de verschillende belanghebbenden de volgende criteria meegenomen:

- effectiviteit: wat is het effect op de dekkingsgraad?
- proportionaliteit: weegt het effect op tegen de impact voor de diverse groepen van belanghebbenden?
- solidariteit: zijn de bijdragen van de verschillende groepen van belanghebbenden met elkaar in evenwicht?
- continuïteit: zijn de maatregelen verstandig met het oog op voorzienbare toekomstige (korte en lange termijn) ontwikkelingen?

In onderstaande scoringstabellen worden genoemde noodmaatregelen en kortingsmaatregelen uitgewerkt.

Aanpassen toeslagverlening				
	Effectiviteit	Proportionaliteit	Solidariteit	Continuïteit
Actieven	+	++	+	+
Slapers	+	++	+	+
Pensioengerechtigden	+	++	+	+
Werkgever	--	--	--	--

Aanpassing beleggingsbeleid				
	Effectiviteit	Proportionaliteit	Solidariteit	Continuïteit
Actieven	+	+/-	+	+
Slapers	+	+/-	+	+
Pensioengerechtigden	+	+/-	+	+
Werkgever	--	--	--	--

Premieverhoging				
	Effectiviteit	Proportionaliteit	Solidariteit	Continuïteit
Actieven	+/-	+/-	+/-	+
Slapers	--	--	--	--
Pensioengerechtigden	--	--	--	--
Werkgever	+/-	+/-	+/-	+

Versoberen pensioenregeling				
	Effectiviteit	Proportionaliteit	Solidariteit	Continuïteit
Actieven	-	-	-	+
Slapers	--	--	--	--
Pensioengerechtigden	--	--	--	--
Werkgever	--	--	--	--

Korten pensioenaanspraken en –rechten				
	Effectiviteit	Proportionaliteit	Solidariteit	Continuïteit
Actieven	+	++	+	+/-
Slapers	+	++	+	+/-
Pensioengerechtigden	+	++	+	+/-
Werkgever	--	--	--	--

Toelichting scores:

++ = hoge bijdrage

+ = voldoende bijdrage

+/- = gemiddelde bijdrage

- = onvoldoende bijdrage

-- = geen bijdrage

